

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sectio I. Mundus non fuit ab æterno, neque esse potuit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

LIBER VII. PHYSICORVM. 493

In hoc libro egit Aristoteles de propinquitate inter causam & effectum, de quo nos latè Disputatione VII. Sectione 5.

LIBER VIII. PHYSICORVM.

In hoc libro contendit Aristoteles, dandam vnà primam causam omnium rerum, quæ sit Deus: sed de hoc alibi, vbi etiam agemus de eo principio, quo id probatur ab Aristotele, scilicet *omne quod mouetur, ab alio mouetur*: item agit de exordio mundi, quem contendit fuisse ab æterno, & qui-

dem fati consequenter ad sua principia, scilicet Deum operari ex necessitate naturæ; sed de hoc Disputatione sequenti agemus. Video, à P. Hurtado adscribi Aristoteli opinionem negantem Deum omnia creasse, sed in hoc puncto non sum de Aristotelis mente adeò sollicitus, vbi contra Fidem turpiter errauit.

DISPUTATIO DECIMASEPTIMA.

Virum aliqua creatura fuerit vel potuerit esse ab æterno.

SECTIO I.

Mundus non fuit ab æterno, neque esse potuit.

Non fuisse, est de Fide, ex illo Genes. 1. *In principio creauit Deus caelum & terram*; ergo caelum & terra habere principium. De Angelis non fit mentio in hoc loco, probatur tamen ex illo Prouerb. 8. *Antequam quidquam faceret à principio, cum eo eram cuncta componens*, ergo fuit instans aliquod in quo nondum Deus quidquam produxerat, ergo & Angeli in tempore sunt producti. Eadem veritas definita est in cap. Firmiter, de summâ Trinitate & fide Catholica, vbi docetur, esse vnum Deum, qui vtramque ab initio de nihilo creauit creaturam, Angelicam & mundanam. Consentiant huic veritati omnes Ecclesie Patres, & Catholici omnes. Argumenta pro Aristotele nulla sunt, quia cum Deus operetur liberè, etiam si potuerit (de quo statim) non tamen tenebatur producere, nec vlla potest esse ratio naturalis quæ vel apparenter possit probari, debuisse esse ab æterno.

2. De possibili est grauis difficultas, vtrum scilicet potuerit mundus esse ab æterno, ita vt non fuerit Deus prior illo. Sed in hac questione oportet in ipso mundo duo genera eorum distinguere, vnum *permanentium*, de quo Sectione 2. aliud *successiuorum*, vel quæ per generationes in specie se multiplicant, & de his agemus in hac Sectione.

Huius successiois possibilitatem ab æterno D. Thomas affirmat apud Hurtadum Disput. 18. sect. 2. negant multi ex antiquioribus & recentioribus, quos idem Hurtadus sequitur & refert §. 35. Nos duabus Conclusionibus rem totam decidemus.

Sit PRIMA. Non potuerunt esse ab æterno generationes substantiales v. g. hominum, leonum, &c. Probatur clarè, quia in serie eorum hominum v. g. tandem est deueniendum ad aliquem qui à solo Deo productus sit, quia non om-

nes illi homines à seipsis producantur, est ergo aliquis qui à solo Deo productus. Vel ergo inter productionem illius à Deo, & inter generationem alterius hominis ab illo factam, intercessit infinitum tempus, vel finitum. Si infinitum, ergo iam generatio illa non fuit ab æterno, vt contendit: si verò finitum, ergo nec primus homo à Deo solo productus, nec secunda generatio, fuerunt ab æterno: non quidem secunda, quia ante illam præcessit alius homo; non quidem primus homo, quia ab hoc ad secundum solum fuit finitum tempus; & secundus non fuit nisi in tempore, ab æternitate autem ad tempus necessariò debet interuenire infinitum tempus, ergo ab æterno non potuerunt esse generationes substantiales.

Respondebis, hominem illum productum à Deo generasse alterum in primo instanti suæ productionis, vnde etiam illa generatio illius secundi hominis fuit ab æterno. Sed facilè hoc posticum occludo, quia generatio hominis non potest fieri in instanti, fit enim per emissionem feminis, per formationem fœtus, &c. quæ non potest esse in instanti. Contra Secundò, do tibi Antecedens, rogo, an ille secundus homo generauerit tertium in eodem instanti, an non. Si in eodem instanti, ergo illæ generationes non fuerunt successiuè in æternitate, quod nos contendimus, sed ab æterno omnes simul (vtrum autem repugnet hoc modo generationes ab æterno, dicitur Sectione 2.) Si verò dicas, ab eo secundo non generatum tertium in eodem instanti, sed posterius; rogo vltimò, an post tempus infinitum, an finitum, & tunc redibit idem argumentum supra factum de primo homine respectu secundi, ergo non possunt esse ab æterno generationes substantiales successiuæ.

SECUNDA CONCLUSIO. Generationes accidentales successiuæ, quæ non sint æquales in duratione substantiæ ipsi à quâ oriuntur, non possunt esse ab æterno. Probatur ob eandem rationem ob quam nuper ostendi non potuisse esse ab æterno generationes substantiales, quia inter productionem primi principij à quo oriuntur, & inter primam generationem debuit interuenire tempus, & consequenter non potuit gener-

generatio esse ab aeterno. Et ratio à priori est, quia repugnantia ea non oritur ex conceptu accidentis, sed ex interpositione inter unam & alteram generationem, quae eadem esset in eis accidentalibus. Si autem haec generationes accidentales omnes immediatè ab eadem substantià producantur, nec requiratur substantia tempore praere ad operationem, tunc erit eadem difficultas de illis ac de permanentibus, de quibus Sectione 2.

Denique si generationes illae accidentales una oriatur immediatè à substantià, reliquae ab ipsis accidentibus (sicut communiter docetur contingere in luce respectu Solis, scilicet lucem Soli immediatam ab ipso Sole produci, mediatam autem produci ab ipsa immediatà, & sic de reliquis) si res hoc modo contingat, adhuc rursus distinguendum est. Vel enim haec generationes accidentales successivè fiunt, & tunc non poterunt esse ab aeterno ob rationem dictam, quia inter productionem illius quae à Sole tantum procedit, & inter secundam, debet intercedere tempus, vel finitum, & consequenter neutra erit ab aeterno; vel infinitum, & tunc non sunt continuatè ab aeterno generationes illae accidentales. Vel omnes eodem puncto producuntur, & tunc est eadem difficultas cum permanentibus, de qua statim.

SECTIO II.

Verum creatura permanens potuerit esse ab aeterno.

LICET quaestio hac facili apparere nonnullis, lego tamen illam ferè aequè difficilem reputo ac compositionem continui: eius autem difficultas apparebit statim, si prius a horum rationibus dubitandi faciamus satis.

SUBSECTIO PRIMA.

Fit satis argumentis, quibus probari solet, non potuisse esse creaturam ab aeterno.

PRIMUM sit: Quia illa creatura esset aequalis Deo in aeternitate, quod repugnat. Sed hoc non urget, quia etiam probaretur, non posse Angelum durare in aeternum à parte post, ne Deo esset aequalis in aeternitate, hoc autem est contra fidem. Respondeo ergo, illam creaturam longè abfuturam ab aeternitate Dei, licet tamdiu duraret quamdiu Deus; id enim haberet creatura accidentaliter: item esset capax ut in tempore destrueretur, Deus autem à seipso essentialiter petit ab aeterno durare, & in aeternum sine capacitate destructionis.

Secundum sit: Quia omnis creatura debet produci ex nihilo, creatio enim est productio entis ex nihilo; ergo ante omnem creaturam debuit praecessere nihilum illius, & consequenter non potuit esse ab aeterno. Sed & huic facile respondeo, non ex nihilo non significare idem ac ex carentià antecedenti sui, sed negari concursum subiecti, quod verum esset ab aeterno.

Tertium sit: Quia illa creatura necessariò, & sine libertate esset producta à Deo, quod implicat. Sequela probatur, quia non fuit instans ante illius productionem, in quo Deus potuisset esse

indifferens ad illam non producendam. Debile argumentum, quo etiam probatur, Deum ab aeterno non habuisse actus liberos de creaturis in tempore futuris, quandoquidem non praecessit instans in quo Deus non haberet eos actus, ergo non fuit liber ad eos habendos. Haec est obiectionis consequentia. Respondeo igitur, prioritatem temporis non requiri ad libertatem, sed prioritatem naturae; unde in eodem instanti in quo est actus liber, potuit non esse, quia ad hoc solum requiritur, ut quae se tenent ex parte causae, non habeant necessariam connexionem cum eo actu; & hinc fit, Angelum in primo instanti suae creationis potuisse liberè operari: potuit ergo & Deus liberè producere creaturam, etiamsi in tempore non extitisset ante illam.

Quartum: Quia si producta fuisset creatura ab aeterno, producta fuissent infinitae durationes. Quòd si etiam in qualibet productus fuisset unus Angelus, existerent modò infiniti Angeli, quod repugnat. Suprà ostendi, non repugnare infinitum in actu, ergo ex hac parte non repugnat, existere eos infinitos Angelos. Replicabis: Infinitum successivè non potest produci, ergo non possent illi Angeli esse infiniti. Aliunde verò supponis, eos esse infinitos. Ergo sequerentur duo contradictoria. Propter hanc rationem recentiores aliqui dicunt, etiamsi ab aeterno singulis instantibus imaginariis novus Angelus fuisset productus, non exituros nunc infinitos Angelos, quia, ut dixi, infinitum successivè non potest pertransiri. Sed haec responsio displicet: nam infinitum bene potest infinito tempore pertransiri, sicut ipsum tempus est infinitum, & tamen pertransit, & in terminis implicatur, dum ex una parte dicitur, si creatura fuisset ab aeterno eam debuisset per infinitum tempus manere in operatione quam primum habuit; & postea negant pertransisse infinita instantia temporis. quomodo enim manit in operatione per aeternitatem seu infinitum tempus, si in eo tempore non sunt infinita instantia? Neque ad hoc requiritur, ut ea instantia sint realia, quia in ipsis imaginariis est eadem difficultas, quam si infinita instantia pertransierunt; ergo si in quolibet fuisset distinctus Angelus productus, essent producti iam infiniti. Respondeo ergo obiectioni, negando, infinitum non posse in infinito tempore percurrere successivè. Et in infinito durationis res est elatior: consistit enim in hoc, quòd verus eam partem, quae dicitur infinita non possit assignari terminus; id autem esset in eo casu, non enim esset primum instans, à quo inceperit ea duratio.

Quintum: Quia si Deus produxisset creaturam ab aeterno, non posset à Deo per aeternitatem annihilari, quod videtur derogare dominio Dei. Sequela probatur, quia si post tempus finitum annihilaretur, cum ea annihilatio non fuisset ab aeterno, neque etiam fuisset ab aeterno productio, quia ab annihilacione ad productionem solum praecessisset tempus finitum. Respondeo, non repugnare dominio Dei, ex aliqua suppositione sibi liberà non posse destruere creaturam. unde licet per aeternitatem non posset eam annihilare, id non esset contra dominij eius perfectionem.

Sextum: Quia res quae duravit ab aeterno, vel duravit per durationem indivisibilem, vel per plures distinctas successivas: neutro modo potest,